

Bydgoszcz, 15 września 2021 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.21.2021.SSz

**Pan
Rafał Walter
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Rodzinie w Toruniu**

Szanowny Panie Dyrektorze,

Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn.zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, przekazuje niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniu 19 lipca 2021 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia z dnia 15 lipca 2021 r. nr 273/2021 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadzili kontrolę doraźną w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu, zwanym dalej Ośrodkiem, MOPR lub jednostką kontrolowaną. Kontrola dotyczyła ustalenia podejmowanych działań wobec rodziny Pani [REDAKTOWANE] i Pana [REDAKTOWANE], a w szczególności realizacji pomocy w formie pracy socjalnej z rodziną. Powodem kontroli było tragiczne zdarzenie tj. zgon dziecka spowodowany przemocą w rodzinie.

Celem kontroli było ustalenie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków.

Szczegółowe wyniki kontroli opisane zostały w protokole, który w dniu 24 sierpnia 2021 r. został podpisany przez kierownika jednostki podlegającej kontroli.

W oparciu o § 17 ust. 11 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285) do treści protokołu wprowadzono zmiany, które przekazano jednostce w piśmie z dnia 2 września 2021 r. znak: WPS.III.9421.4.21.2021.TŁ .

W trakcie kontroli analizie poddano akty prawne, będące podstawą funkcjonowania jednostki. Ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu działa w oparciu o Statut nadany uchwałą Nr 388/16 Rady Miasta Torunia z dnia 8 września 2016 r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Toruniu zmienionym Uchwałą Nr 536/20 Rady Miasta Torunia z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Toruniu oraz połączenia z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Toruniu i zmiany statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu.

Kwestie dotyczące m.in. struktury organizacyjnej, zasad kierowania Ośrodkiem, zakresu działania komórek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk pracy, działalności kontrolnej oraz zasad podpisywania pism i obiegu dokumentów określa Regulamin Organizacyjny zatwierdzony w dniu 10 kwietnia 2019 r. przez Prezydenta Miasta Torunia Zarządzeniem nr 113/2019 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu, zmieniony Zarządzeniem nr 17 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu.

Zespół kontrolny stwierdził, iż dokumenty te zostały opracowane w sposób prawidłowy. Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy sytuacji bytowej Pani ██████████.

Ustalono, że ww. mieszkała i prowadziła wspólne gospodarstwo domowe z konkubentem Panem ██████████, który na przestrzeni ostatnich lat kilkakrotnie przebywał w Zakładach Karnych. W gospodarstwie domowym Pani ██████████ przebywało również dwoje dzieci tj.: ██████████, niebędący wspólnym dzieckiem ww. oraz ██████████.

Z analizowanych akt wynika również, iż Pani ██████████ była w ciąży bliźniaczej zakończonej porodem w 26 tygodniu. Dzieci zmarły w dniu 5 kwietnia 2019 r.

Rodzina utrzymywała się w szczególności z zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia rodzicielskiego, pracy dorywczej lub czasami pracy zawodowej.

Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji wynika, iż Pani ██████████ posiadała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 02-P. Niepełnosprawność została orzeczona na okres od 27 maja 2014 r. do 31 marca 2018 r. Ustalono, że MOPR nie posiadał w aktach kontynuacji orzeczenia. W rodzinnym wywiadzie środowiskowym z dnia 14 maja 2019 r. zamieszczono informację, iż Pani ██████████ ubiega się o uzyskanie orzeczenia o niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dalsze czynności kontrolne wykazały, że Ośrodek posiadał wiedzę, że Pani [REDAKTOWANE] jest osobą, która winna podjąć leczenie psychiatrycznie z powodu zaburzeń emocjonalnych jak również z uwagi na fakt nie przyjmowania leków. Z tych powodów ww. wymagała pomocy i nadzoru ze strony jednostki kontrolowanej.

Z notatki służbowej znajdującej się w aktach sprawy sporządzonej przez specjalistę pracy socjalnej Panią [REDAKTOWANE] z dnia 19 czerwca 2017 r. wynika, iż do MOPR wpłynęło pismo z Komisariatu w Toruniu, dotyczące trudnej sytuacji Pani [REDAKTOWANE]. Notatka zawiera informację, iż ww. przebywała przez dwa tygodnie w szpitalu z objawami wstrząsu mózgu, na skutek pobicia przez konkubenta Pana [REDAKTOWANE]. Sprawa została zgłoszona na Policję i będzie miała swój dalszy finał w prokuraturze. Zespół inspektorów stwierdził, że w aktach klientki nie ma informacji dotyczących zakończenia się sprawy.

Dalsze czynności kontrolne wykazały, że w związku ze zdarzeniem pobicia małoletniej [REDAKTOWANE], procedura *Niebieskiej Karty* została wszczęta przez Policję dopiero 29 maja 2021 r., po powzięciu dzień wcześniej przez policję informacji o przemocy w rodzinie. Natomiast do Zespołu Interdyscyplinarnego formularz „Niebieska Karta A” wpłynął dnia 02 czerwca 2021 r., czyli pięć dni po interwencji policji w rodzinie.

W trakcie kontroli ustalono, iż pracownik socjalny w dniu 30 marca 2018 r. wnioskował o przyznanie asystenta rodziny. W tym celu przeprowadził rodzinny wywiad środowiskowy uzasadniając, że *„klientka pochodzi z rozbitej rodziny, nie miała dobrego kontaktu z matką i nie posiada prawidłowych wzorców wychowawczych. Posiada orzeczenie o niepełnosprawności, w tej chwili nie leczy się”*. Ponadto pracownik socjalny stwierdził, że w *„...trakcie wizyty w środowisku nie było oznak zaniedbania dziecka. Rolą asystenta rodziny byłoby rozwijanie umiejętności opiekuńczo wychowawczych, kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich.”*. Klientka pisemnie wyraziła zgodę na przyznanie asystenta rodziny.

Dalsza analiza akt wykazała, że w miesiącu marcu 2019 r. Pani [REDAKTOWANE] trafiła do szpitala, natomiast dzieci [REDAKTOWANE] zostały umieszczone w pieczy zastępczej. MOPR nie posiadał w prowadzonych aktach postanowienia Sądu w tej sprawie. O wspomnianym wyżej postanowieniu jest wzmianka w notatce służbowej z dnia 5 czerwca 2019 r. sporządzonej przez starszego specjalistę pracy socjalnej Panią [REDAKTOWANE].

Z notatki służbowej wynika, że Pani [REDAKTOWANE] źle znosiła rozstanie z dziećmi i deklarowała chęć ich odzyskania.

Czynności kontrolne wykazały, że w pieczy zastępczej dzieci przebywały do stycznia 2021 r. Postanowienie Sądu na podstawie którego dzieci powróciły do domu wpłynęło do MOPR i przekazane zostało asystentowi rodziny. Pracownik socjalny nie posiadał wiedzy o konkretnej dacie powrotu dzieci do rodziny biologicznej. W ocenie kontrolującego organu świadczy to braku dostatecznej współpracy pracownika socjalnego z asystentem rodziny w zakresie wymiany bieżących informacji.

W kwestii dotyczącej udzielanej pomocy rodzinie Pani ██████████ ustalono, że głównymi przesłankami na podstawie których pomoc była przyznawana ww. rodzinie zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Począwszy od roku 2017 rodzinę objęto różnymi formami pomocy, m.in. w formie schronienia, zasiłku okresowego, celowego, pomocy na zakup artykułów żywnościowych w ramach programu rządowego. Ostatnia pomoc finansowa w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku miała miejsce w miesiącach kwiecień – maj 2020 r.

W obszarze działań podejmowanych przez pracowników socjalnych w formie pracy socjalnej rodzinie pani ██████████, zespół kontrolny stwierdził poważne nieprawidłowości polegające na niewystarczającej pracy z rodziną, a także współpracy z asystentem rodziny, co wprost przekładało się na brak rzetelnej wiedzy na temat problemów z jakimi borykała się rodzina pani ██████████. Przykładem nieprawidłowości jest niedopuszczalna w ocenie zespołu inspektorów sytuacja opisana we wspomnianej wcześniej notatce służbowej z dnia 5 czerwca 2019 r., w której pracownik socjalny rezygnuje z odwiedzin w domu Pani ██████████ i udzielania pomocy w formie pracy socjalnej, ponieważ ma to zły wpływ na kondycję psychiczną podopiecznej.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej *„praca socjalna”* należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Poprzez pracę socjalną należy rozumieć *„działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”*. Do jej wykonywania zobowiązani są ustawą pracownicy socjalni.

Jak ustalono MOPR przystąpił do realizacji projektu *„Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu”*, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu było wdrożenie usprawnień organizacyjnych, polegających na oddzieleniu pracy administracyjnej od świadczenia pracy socjalnej. W praktyce oznaczało to, że w MOPR powstały odrębne zespoły realizujące zadania

w zakresie pracy socjalnej oraz odrębne zadania w zakresie usług pomocy społecznej tj. przyznawania konkretnych świadczeń pieniężnych.

Jak wynika z dokonanych ustaleń w kontrolowanym okresie z rodziną Pani ██████████ ██████████ pracowało kilku pracowników socjalnych. Sytuacja ta spowodowana była częstymi zmianami miejsca zamieszkania rodziny.

Na podstawie analizy dokumentacji oraz zeznań pracowników socjalnych MOPR w Toruniu, którzy współpracowali z rodziną Pani ██████████ ██████████ wezwanych na przesłuchanie w charakterze świadków ustalono, że po powrocie dzieci do rodziny biologicznej czyli po 29 stycznia 2021 r. nie odnotowano żadnych działań w formie pracy socjalnej.

Dalsza analiza dokumentacji wykazała, że w formularzach rodzinnych wywiadów środowiskowych dotyczących np. roku 2019 w rubryce praca socjalna widniały jedynie lakoniczne zapisy typu „rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny”, lub *rodzinę wspiera asystent rodziny*”. Przeanalizowane wywiady środowiskowe jak również informacje dotyczące świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodziny zapisywane w systemie POMOST były również bardzo lapidarne i nie odzwierciedlały w ocenie zespołu inspektorów problemów i trudności występujących w rodzinie. Nie wynikało z nich m.in. od kiedy w rodzinie był prowadzony nadzór kuratora i z jakich powodów, jak również fakt, że rodzina nie radziła sobie w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski ocenia kontrolowany wycinek z zakresu organizacji Ośrodka **negatywnie**¹.

Jednocześnie wskazuje się p.o. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Panią ██████████ ██████████ jako osobę odpowiedzialną za powstanie wyżej opisanych nieprawidłowości, która w okresie kontrolowanym pełniła ww. funkcję.

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Po zakończeniu realizacji projektu pod nazwą „*Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu*”, dokonać zmian organizacyjnych w zakresie pracy jednostki w ten sposób, że połączyć pracę pracownika prowadzącego aktualnie pracę socjalną z rodziną z pracownikiem wykonującym czynnościami przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i przyznawania świadczeń w zakresie pomocy społecznej.

Termin wykonania: styczeń 2022 r.

2. Dokonać zmiany w zakresie organizacji pracy jednostki w ten sposób, aby dokumentacja w zakresie pracy socjalnej i udzielanych pozostałych form pomocy była prowadzona kompleksowo i całościowo przez jednego pracownika.

Termin wykonania: na bieżąco

3. W sposób rzetelny i szczegółowy dokumentować działania w formie pracy socjalnej.

Termin wykonania: na bieżąco

4. Dokonać zmian organizacyjnych w obszarze współpracy asystent rodziny – pracownik socjalny celem wypracowania efektywnego działania na rzecz danej osoby/rodziny.

Termin wykonania: bez zbędnej zwłoki

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust. 1 - 7 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 126 cyt. wyżej ustawy, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.
- 2) Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
- 3) Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

- 4) W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.
- 5) W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
- 6) W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
- 7) Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

W przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych zostanie wszczęte postępowanie administracyjne, zgodnie z art. 130 ust. 1 i 131 ustawy.

Z poważaniem

WOJEWODA

KUJAWSKO-POMORSKI

Mikołaj Bogdanowicz

Do wiadomości:

1. Prezydent Miasta Torunia
2. a/a